

Om Caligula säger Montesquieu, at han war en ren Sophist i grymheter, som han war en slägtinge både af Antonius och Augustus så sade han, at han skulle straffa Senaten om den ej firade Augusti seger på Antonius, och at han afwen skulle straffa om den firade Antonii nederlag — då hans Syster som han besatte skulle dyrkas som en Gud, dog, war det et brott at förja henne, så wida hon ej war människa, och at intet förja henne, efter hon war Kejsarens Syster.

Den förnuftiga fattiga *).

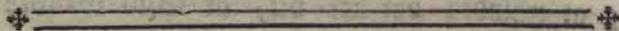
En gammal arbetskarl på sin dödsång begår Präst, som kommer, träs far Subben liggandes på några starkwor i et uselt näste så godt som utan wäggar och tak, intet bord, ingen stol, han hade alt förtyrat i sin sjukdom för en watsoppa, på gånswet låg likwäl en yxa och en såg, deri bestod hela hans egendom tillika med armarne, då de kunde röras, men nu låg han utan at kunna hjelpa sig sjelf det minsta — „fatta mod min wån sade biskopadren, wår Herre gör dig i dag en ganska stor nåd; du slipper snart denna usla werlden med alla dina mödor omsorger och besvär . . . hwad för besvär swarade den döende med en swag och blyten röst „Ni far wål kära Prästfar! jag har altid lefwat nöjd och jag har aldrig jämrat mig öfwer mitt öde, jag har hwarken känt hat eller afwund. Min sömn har altid warit rolig, har jag arbetat om dagen, så har jag hwilat om natten, mina handwårksaker som ni ser här, skaffade mig et bröd som jag åt med smak, och jag har aldrig fört ut at se mina likar äta bättre än jag — twärtom, jag har mer än öfwar märkt at den rika Fosaren warit mera usatt för krämpor och sjukdomar. Jag har warit fattig men jag har altid behållit hälsan tills för några dagar, om jag ämnar tillriftnar, hwilket jag likwäl ej tror, så går jag åt sfogen med min yxa och skal wålsigna den handen som hittills ledsagaat mig.

Prästen som war kommen at trösta, blef förwånad öfwer et sådant språk, han kunde intet förena en sådan uselhet med den styrkan och det moder, emedlertid ynkade han så godt han kunde at Subben oaktadt all sin lust at lewa, borde resolwera sig at dö, ty tillade han, man skal underkasta sig Guds wilja . . . Utan twiswel swarade sjuklingen med

*) Insändt.

en glad och säker opsyn, „alla människor skola dö, då jag förstått at nytta detta lifswet, så förstår jag ock at lämna det, jag tackar min Skapare, som efter döden tar mig til sig Jag märker det sista ögonblecket se här är det farwål.

Jag tror at denna gamla arbetskarlen war rätt förnustig i sin fattigdom, emedlertid war han kan hånda i sin lefnad föraktad af en Millionaire som ej begripit at leswa och som förwisar som en usling, då det gäller det sista ögonblecket.

Anecdoter.

En Poët hade efter 3 års wako och fasta änteligen fått sin Tragedie färdig, men den kunde omöjligt annat bli än mager, Muserna borde efter så lång wana kunna swälta men hwem kon tvinga naturen? han presenterar sig då med sitt Manuscript in för Melpomenes och Pluti Söner, Acidorerna hästirade at ge sitt utslag, men sedan de konsulterat at den borde wara dålig i anseende til Poëtens hungriiga mine, hans halfslade stoffor hans urblekta knårösor, den snåwa Camlons-Kappan, och det som måst deciderade, at han bodde i wind och ändå ej kunnat betala hyran, så nekade de enhälligt at spela den, likwål under det skälet, at sammanförmningen wore gammalmodig, inga Arier, inga Balletter, at intrigven wore complicerad och så gode som obegripelig — „Så mycket bättre! Mina Herrar! swarade Auctoren, då ären ni så wåt som jag, säkra om 2 eller 3 representationer, förh! hwad för mycket Guld skal, löpa andra och tredje gången dit för at lära sig begripa hwad de första gången omöjligan kunde fatta.

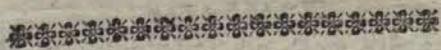
En Elegant och tåck Marquis sköt öfwer de oändeliga utgifter, des höga stånd fordrade, i synnerhet, om sina Spann wagné-hästar, — hwar förre frågades: anwänder ni icke händre era rewenier på några witterhets ättare som ni kunde ha til sällskap? — å! swarade wår Marquis, mina hästar, de draga mig men de där beaux esprits, de ja! de skulle bära Er på sina oxlar, blef honom återswarat.

Man frågade en nymodig Gjeite, hwod hon hade gjort för bravoure wid det och det tiffallet i kriget i Ståndern, jag, swarade han, har med min

Blu

Platon huggit benen af en träsk kuff, — det marquerar wäl intet så oänd-
 delig tappelhet sade man, mera hade det varit, om ni huggit hufvudet
 af honom — ja! swarade han häftigt, Ni bör weta at en annan hug-
 git bort det förut.

Då den i Historien celebra Skälmen Cromwell resolwerade sig at låta
 på Mynt, gjorde han först en ritning eller utkast, på hwilkets ena sida
 war präglat Gud, och på andra sidan Angeland, frågar sedan en gam-
 mal Officer, hwad han tyckte om Inscription, jo! swarade denna, derwid
 är ingen ting at erhindra om icke det, at Gud wänder ryggen till
 Angeland.

Epigramme *)

Det sägs „man tiden aldrig löper —
 Bör jag wäl tro et sådant prat?
 Eil mig hwat natt Mor Stina **) löper
 För Plåtar, Caffé och för mat.

Annonce.

At särskilt swara på alla de bref, ifrån Grefwe til Bonde, jag nu på
 tid, ty hwad scribrens bok angår, har jag hwarken begärt eller fått —
 jag har då den äran swara alla för en och en för alla, at deras gemens-
 samna begäran om Wälsignade Tryckfrihetens affickande til dem på
 Posten, kan alt för lätt af mig erquearas emot postporto, ty min Con-
 cepit och mina 2:ne renskrifware kunna ändå ej så jämt syfvelsättas —
 uträkningen blir lätt, 3 blad gå för äncel Post, då deras breda margi-
 naler afflippas, hwilka om jag får behålla dem, godigöra papperet til
 Couvertet, swatwelsickan, ljuset, tackdräppan, nötningen af Sigillet och
 löper på Post. Contoret.

*) Insändt.

**) En Sinfwackerka.

Dag = Bladet :

Wälsignade Tryck = Friheten.

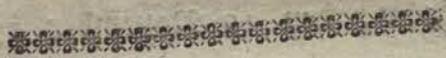
N:o 57.

Stockholm, den 19 November 1781.

Saga för Dagen *).

Den lilla Gud med Nil och Väga
Som målas blind uti sin sygt,
Som ränder Werlden uti låga,
Och tror sig om at all ting wäga,
Han swor en gång så stolt och trygt,
„I Paphos Slott, och i Cithérens lunder
„Mitt hjerta ännu ordet är,
„Jag andra skänkt så dümna stunder,
„Men self — jag aldrig skal bli lär.
„Sig Barn! — så hörs Gudinnan swara,
„Min Hjelte! hwad jag ser dig swag!
„Du med din Mor i dag skal fara
„Ibland en mängd, ibland en skara,
„Af ungdom täckhet och behag,
„Och du skal lyda hjertats lag. —
„I strålar swept — ifrån sitt Rike,
„Hon skyndar då til GUSTAFS Håf,
„Där ser hon mer än en sin like,
„Om alla hör hon ryktets låf —
„Här skal min Son sin frihet sällja,
„Hans djerfhet slutas innan kort,
„Och at han self må klarlynt wälja,
„Så rycker jag hans bindel bort.

Straxt märcker Venus honom brinna,
 Cupido ser bland Gragers tal,
 Hwad höjd af sällhet är at vinna!
 Hos den och den, och den Gudinna,
 Men — sade han „se här mitt wall!
 Här finns en enda Herriginna.

Embetsmannas Maximer i Uhyrien *).

Det är nu mera allmänt at tala om sin oparriskhet at det måste på något sätt bewisas. Det minst mistänkt är at då någon af dina wänner kommer för din Domstol, du altid talar emot honom. *N. N.* är min gamla goda wän, skal du icke underlåta at säga, men han har orätt, jag nödgas vara emot honom. På det sättet blir du säkert utropad för oparrisk.

Det är wäntligt at låta löna sig för sin tjenst, men ges det tilfälle så försaka både lön accidentier. Jag begär inett, utan är det mitt högsta nöje at kunna vara nyttig. En sådan försakelse skal krappera, och du skal så dubbelt mera än du eljest fått.

Nitisk, det måste du vara på dit eget sätt, nya och owanliga medel måste nyttjas, hör flitigt efter hwad som berättas, och belöna Rapporteurerna wid tilfalle, du skal snart så weta alt hwad som passerar och intet passerar; med liten konst kan du lätt sammanbinda det ena med det andra, gör sedan up Historien och gif fram henne med en wis försäkran. — Jag wet frän säker hand; jag har sammanlagt den omständigheten med den *Anecdoten*, den händelsen med det yttrandet och säker förklarar sig self mine Herrar. Herrarna, alla närwarande, som derigenom slipa beswäret at undersöka, skola finna det troligt, och utsprida at du är en nitisk, slug och spitsfundig Man.

War aldrig nogräknad i medlen, försmå inga, Betänkligheter äro små själars lojt, anständighet och honetteré bara förhinder. Behöfwer du Spioner, (och du kan ej vara dem förutan) så äro husfolk och betjenter, lära

*) Insändt.

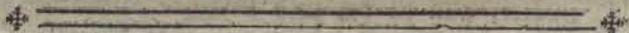
Fåringar och ofkyldiga barn de påliteligaste, behöfwer du vittnen, nyttja ångiswarena. Men Åhviriska Lagen . . . tappri, utvärka en förklaring, er bref, eller slå Lagen wid drat om icke annat hjälper, det kemmer ej så noga.

För all ting, at din anda och hand är i alt; at du leder och styrer anklagare och vittnen, Protocoller och Expeditioner. I besluten nyttja altid lurprisen och säg din tanke genast; är någon af en annan, ansåkra honom tills han beger sig. På det sättet skal du surellgen utgåra ensam hela Rätten.

Ståndaktig i dina beslut, lär aldrig förmå dig at afwika från de ideér du en gång fattat eller göra om hvad du en gång gjort, om det wore aldrig så obefogadt eller förhastat. Det wore skam at bege sig och et farligt exempel. Besåst och försvara heldre en orimlighet med tio andra orimligheter, än at erkänna mistag.

Wägar någon at icke njas med dina myndiga utslag, förklara den samma för en Marin och chicaneur. Upleta alla personaliteter och anecdoter om honom, sprid dem wäl ut, ingen ting är så souveraint som at förtala — känn människor, och wet at de gärna tro det som är ondt.

De öfrige Maximerne en annan gång.

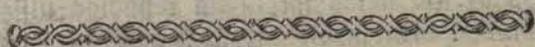
Bref

Från Mamsell * * * til Uegiswarem.

Följande Saga *) om det så behagas, torde ni insätta men likwål utan någon Annonce, som liknar den til Påswens tal, jag wil inret vara orsak til convulsioner hos någon människa, — det är en slags Blif lektüre, som jag önskade at den Wälsignade Tryckfriheten fournerade ostare, men för at vara upriktig blir det wäl aldrig orsaken til insändandet — är ni upfiken? se här den rätta — min Brores Informator aviserar sig at vara kär i mig, — har ni nånsin hört så extrevagant, så

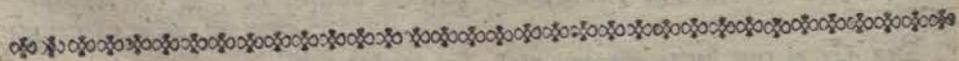
*) Den får ej rum denna gången, utan skal tryckas i N:o 58.

Tå onaturligt? — Det är en gifwen sanning at jag intet är i cas ännu at bruka Häfärmar och spanskt snus, men enfin, jag har apparance igenom et Adeligt gifte, en frälst Under Officer friar till mig réellement, han har 4000 Roppardaler hwarmed han tänker pouffera sig til placerad Fendrick på extra stit, jag frequenterar Beurs-Assembléerna, figurerade i spader Knekt första Söndagen emot en ung Grefwe, ja! emot en Grefwe, ligger til flockan 11 på dagen, kan lacquera med smink, penslar ögonbryn, talar min Fransyska och läser Montesquieu — hwad tror ni? för at hämnas på mig som blifwit oberweklig att sedan den Wälborne unga Hern anmälte sig, så öfwerfätter Studenten detta stycket af min Favorit-Auctor och presenterar mig det — je me mocque, och hela werlden skal så se huru litet det rör mig.

A n n o n c e.

De första 50 Numren af Wälsignade Tryckfriheten finnas i Herr Runemarks och flera Boktådor Completa, dermed förstås så Completa, som Lag tillåter, alla til och med Fiscaliske distraction är i den wägen oförlätelig, sedan jag så ofta Annoncerat at Numrarna 1. 2. 3. 4. äro förbudna, Boktryckaren pliktsåld i Konglig Håf. Rätten til 50 Riksdaler, samma Kongliga Håf. Rätts Utslag Allernädigst af Hans Konglig Majestät gillat, bdnerna til treflistes — derstädes finnas äfwen Completa Exemplar af Proessen emellan Hans Konglig Majestäts Tro: Man, Öfwersten i Konglig Swenska Arméen Commendanten på Lowisa Gräntse Fästning emot Kejsardömmet Ryssland, samt Riddaren af Hans Konglig Majestäts Swärds och Wasa: Orden Högwälborne Herr Jacob Gerner och Lund.

Stockholm, tryckt hos Carl Stolpe, 1781.

Dag = Bladet :

Wälsignade Tryck = Friheten.

N:o 58.

Stockholm den 21 November 1781.

Sagan som den obekanta Mamsellen med sin apparanc om Högfärmar instickat til Wälsignade Tryckfriheten, men ej seck rum i N:o 57. följer nu — hwilken noble revange på Inso. matorns etourderie! — je reconnois mon sang bde den lyckliga Under. Offgern såga.

Cephise och Kärleken.

En dag, då jag geck willse med den täcka Cephise i Zbaliens skogar; blef jag warse Kärleken som sof ibland blomstren under et Myrten träd, hwars qwistar släcktade det swala wästanwäddrets anda — lekar och ndjen som eljest altid äro hans söljestlagare, hade då öfvergifwit honom sde at mera fritt skalkas tillsammans: han war allena, jag hade Kärleken i min wäld, hans koger och hans båga lägo bredewid honom, och om jag hade wetat, hade jag kunnat taga dessa hans wapen — Cephise, hon tog då denna mäktiga Gudens båga, lade en pil derpå utan at jag märkte det, och sköt den på mig — jag smålog och bad henne skjuta en gång til, efter hon första gången träffat mig så lindrigt — under det hon syftade på nytt, föll pilen ned på foten, Cephise gaf sig derwid, den war en af de tyngsta i Kärlekens koger, hon tog op den och träffade mig „ack! min Cephise! wil du då döda mig? — hon steg då wärmare til Kärleken — „han sofwer ganska tungt säger hon, han har blifwit trött igenom sitt bågspännande, — jag måste plåcka blomster för at binda honom til händer och fötter . . . nej, dertil samtycker jag aldrig — då skal jag taga bågan och med alla krafter skjuta honom en pil — „Men han wafnar swarade jag — ack! gerna, såe

låt honom vakna: han kan ju ej sära oss mera än han gjort? — nej nej; låt honom sofwa, wi skola blifwa här och vår kärlek skal ännu bli starkare.

Cephise bröt då af några Myrten qwistar „jag wil säga hon, gömma Kärleken derinunder, Lekar och nöjen skola leta honom förgäfves, hon öfwerhöjde honom då och och log „Men hwad roar jag mig med? säger hon, jag bör stäcka wingarna på det ingen flygtighet må mera finnas på jorden, ty den här lilla Astrild flyger ifrån hjerta til hjerta, och för obeständigheten med sig.

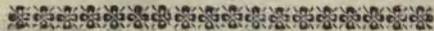
Hon tog sin sax, sätter sig, och med ena hand, då hon håller i de förgylta wingspetsarna kände jag mitt hjerta darra, jag ropar at hon skal låta bli — hon hörde mig intet utan klipper til, slapper sin sax och flyr sin kos.

Då Kärleken vaknade, skulle han flyga, men han märkte en tyngd som han förut aldrig merat af, han såg ibland blomstren sina afklippta wingsjädrar ligga och började gråta.

Jupiter, som ifrån Olympen såg Kärlekens öde, sänder honom et moln hwari han flyndar til Paphos Slott i barmen på Gudinnan Venus, „min Mor säger han, förut stäcktade jag med mina wingar på ert bröst; jag har mist dem, och hwad skal jag nu blifwa? — „gråt intet min Son sade den wackra, ligg här i min barm, och de skola wäpa i wärman — tycker du intet at de redan äro större? tag mig om halsen och klappa mig, deß för wäpa de, snart blifwa de så stora som de varit förut; jag ser redan förgylningen på wingspetsarne: inom några minuter . . . de äro stora nog min Son, flyg flyg — ja! säger han, jag skal försöka, — han stög derifrån men wägade sig ej långt utan hastade tillbaka i barmen, — han stög ännu en gång, men kom åter til sin Mors bröst, och omfamnade henne — hon smätlog, han omfamnade henne på nytt och kyste henne — omsider swingade Kärleken sig op i lusten och regerar nu öfwer hela naturen.

Astrild, för at hämnas på Cephise, har förändrat henne til den flygtigaste af alla skönheter — hwar dag i sitt lif brinner hon af nya lågor

täger, hon har älskat mig, hon har älskat Daphnis, och nu som bäst har hon den ämaste wänskap för Cleon — Hårda Kärleks Gud! det är mig du plågar, jag wil gerna omgälla hennes brott: men straffa mig hårdre på något annat sätt.

Til de Rika *).

Nytjin det ögonblecket som återstår för eder at göra godt; kanske snart nog, är det ej mera til — wärdn då ömsinta och gismilda för at undwika det synget som sårar in i samwetet — hören ni de nödtlidandes suckar? de återfordra den betan af sit lifsuppehälle som ni någon gång töfwat af dem, och som ni i ert öfwerflöd förtären — kom fram i dagen ni som älsken spectacler! — hwilket rörande spectacle! —

Här en olycklig Mor ser sitt tynade bröst narra et daggande barns, sin enda, sin älskade Sons hunger, hwart enda strek sår henne in i själen, det är hennes foster och hon kan knapt en minut opskiuta den döden som skal rycka det ur hennes armar — Där en gammal 60 års man, som gränat wid plögen och af hvars arbete och sweit så många människor lefwat — ack! den trösten felas honom äfwen at så dö i et Hospital.

Ni! som lefwen i öfwerflöd! som låten edra wangs-hästar trampa et Folk, då edar opsyn ännu grymmare wälsfwer sig emot dem med högsmod och sdrakt; tron ni wäl at detta onda är utan all hjelp, inbillen eder aldrig at det är hopens lott at wära olycklig — om något godt redan är börjat, så sluten derifrån, hwad som ännu kan göras och täncken aldrig det medel felas at understödja den förttyckta mänskligheten.

Det äro så människor med all sin ömånslighet, som då de gifwa en fattig, icke täncka at det war nog litet, och at deras öfwerflöd tält en större minskning — men man förqwäfwet innom sig denna hemliga rösten som stkwäl är ej annat än rättwisa och meddmkan — Man sanfar sig intet, ingen gräns för behöfwerna, man märker det, och man wil förborga det, men man tillsår likwäl innom sig at man bordt gifwa mera, samwetet wäpnar sig emot en, det sdrwer aldrig — Man kan til en del qwäfwä men aldrig förqwäfwä det.

Jag

*) Insändt.

Jag lemnar Dem som lösa mig, wid denna tankan, öfvertygad at de känslolösa skola lefwa den förfärliga Dagen då de önskade sig hafwa fullgjort en skyldighet som då är för sen — jag wil förekomma dem at det fins ingen annan tröst öfrig, än om de warit medlidande och hjälpsamma — det är med dessa rosor, den förfräckeliga wägen til ewigheten skal beströs.

Til min Ålskarinna *).

- Ja! sköna Danke! hwad lycka
 Utaf din hand at kramad bli!
 At dig i sina armar trycka! . . .
 Men ack! hwad wällust deruti
 At dina känslors utbrott smaka,
 Och på dit tåcka bröst försaka,
 Den Werld som lifwets ro förstår —
 Så för mig i din famn tillbaka . . .
 Annu jag dessa suckar hör;
 Annu jag deras intryck känner,
 Den lågan än mitt hjerta bränner
 Som i dit stöd mig hänryckt gör;
 Men då hårnäst min mun wid dina läppar rör;
 Jag lyder känslan och jag dör.

— o — i — s

*Inpromptu **)*

J antledning af den i Dagbladet N:o 54 införde liknelsen.

Ja — Werlden en Theatre är,
 Som ömsom Sorge Spel och Lust Spel föreställer;
 Men när til slut Rideaun man faller,
 Då, då, Acteurer! Er det gäller,
 Hur Ni ha spelat här.

*) Insände.

***) Insändt.

Dag = Bladet :

Wälsignade Tryck = Friheten.

N:o 59.

Stockholm, den 23 November 1781.

Philosophie *)

Swad är du? Swarifrån kommer du? Swad gör du? Swad skal du blifwa? äro frågor, som man bör göra til alla wareser i werlden, och hwaruppå ingen swarar. Jag efterfrågar hos örterna, egenkapen af deras wäxande skäl, och huru en och samma jordmän kan frambringa så olika växter? Dessa stumma och känslolösa wareser, ehuru begåfwade med en slags Gudomlig förmodgenhet, lemna mig i min okunnighet.

Jag rådfrågar denna myckenhet af särskilda slags djur, hwilka alla hafwa och middela rörelse, som äga samma känslor med mig, som hafwa et slags tankar, minne och passioner. Dessa weta ännu mindre än jag hwad de äro, hwarsöre de äro til, och hwad de skola förblifwa.

Jag gifar, och har deputom anledning at tro det Planeterna, äfwen som de oräkneliga Solar hwilka upfylla Werlds-rymden, äro bebodda af känslofulla och tänkande wareser; men et omätligt afstånd ätskiljer oss, och ingen af dessa inbyggare har någonsin warit här öfwer hos oss.

Jag har sett huru människan under sin lefnad, om hon är utan förswar, upslukes af djuren, och at de äfwen förtära henne då hon är död. Således wet jag ej om någon dödlig kan tilägna sig at wara Naturens Herre. Slaf för alt det som omgiffwer mig, innesluten uti en punkt, och omgiffwen af omädelighet, börjar jag med at forska uti mig self, och at finna wår Swaghet.

Jag är et swagt djur; jag ägde då jag föddes, hwarken styrka eller känsla, eller ingiffwelse; jag förmår ej en gång at släpa mig til min

Mo

*) Inländt.

Moders bröst: en förmåga, som likväl är gemensam med de fyrfota djuren; jag förskaffar mig tankar på samma sätt som jag då mina organer börja at utveckla sig; förwerfwar mig någon styrka. Denna styrkan ökas hos mig ända dertill, då hon ej kan sträcka sig längre, och minskas sedermera dageligen. Förmågan at fatta ideér, ökas äfwen till sitt mål, och försvinner sedan småningom.

Huru dan är denna mekanik, som stundeligen föröker mina lemmars styrka till det förefrisna målet? Jag wet det icke; och de som hela sin lifstid warit syfvelsatta at utorska denna orsak, äro lika okunniga med mig.

Huru dan är denna andra förmågan, som skapar bilder uti min hjerna, och förwarar dem uti mitt minne? Förgäfwes eftersträfwar man at utgrunda denna hemlighet; samma okunnighet, om de förnämsta ämnen, som följde oss uti vår wägga, följer oss ned i grafwen.

Til Utgifwaren.

Min Herre! som behagat så rundeligen i början af Wälsignade Tryckfriheten (ty N:o 1 rörs jag inter citera såsom förbuden) läswa, at variera sina ämnen, at göra lektüren intressant för något hwar elds i mänskligheten, jag medger, ni kunde ha edra skäl, i anseende till den oräkneliga mängd af Prænumerations-Sedlar *) som ni debiterade, och som fatt er i en trång och ett wäktstånd, men ni förlåter mig at jag också har mina skäl at påminna er, det wi ej så præcist hållit dessa försäkringar inför det allmänna — då ni intet känner mig, torde ni wäl påstå at jag bör bewisa hwad jag hazarderat — ingen ting lättare — ni medger mig wäl at Herrar Boktryckare och Bokhandlare äro en elds människor, ni medger mig kanske at Läsare och Läsarinnor utgöra en elds, luteligen torde ni wäl medge mig at ni aldrig uppgifwit än mindre recenserat all den witterhet och det lärda sammelsurium som ifrån Bokprästen strömmat in i hjernorna, hjertans Herre för och efter detta! hwilket skäl! hwilken bana at rida till rings på! hwilket försäktigt Turhuswud at ränna emot! — men kanske o Wälborne Ridare! ni rider på ord, allt är ej lärde och wittert som kommer ifrån Bokprästen — d'acord, — ändra då namnet eller Titteln, till exempel:

Ifrån

*) Min Herre har ej läst min Annonge i N:o 55.

Utgif

Ifrån Tryckeriet Kommit.

Ännu till exempel, Tidsfördrif i Pig-Kammarn bestående af Sagan om Glasstoffeln, dito om Blåfåggl Moralén är der klädd i den räckaste skapnad, händelserna så rörande, i liten octav, arket kostar en skilling, värdet continuerar oafbrutit ingen Prænumeration tages derpå.

Åfhandling om åtskilliga sätt at förbättra Swenskt brännwin m. m. bifallen och belönt af Kongl. Direction öfwer de regala Brännerierna 1781. Chymisk och Patriotisk Piece Anonym, hwad för oändeliga sätt får man der icke läsa at göra denna drycken både angenäm och dyrbar blott för en och en half skilling? formatet i duodec.

Verlden är sig alltid lik Öfversättning, en Satir på tidens dårskaper, skal wara skrifwen för Frankrike men för at tala ur Auctors Söretal passat til alla Riken til alla tider, kostar tri skilling.

Konsten at tänka löst såljes arktals, första arket redan för 14 dagar utkommit, utan twiswel lär Allmänheten wänta med nyfikenhet på de följande om de med samma styrcka som detta skola soutenera Titeln — i octav, kostar 1 skilling och fins endast i Boklådan midt emot Rådstrugan.

Se så kära Herre nu mera efter detta och för detta! (jag wet intet om jag förgår mig i Titulaturen) har ni plan til en ny Artiskel, såfångt inwändes at Stockholms Lärda Tidningar som utgiffwas 2 gånger i weckan optaga alt så generelt, nej — i Stockholm swettas 50 Bokpräpar dageligen och intet mera än en enda lärdd Tidning, — min gracieusa Uggifware! neka intet en Prænumeraant som tappat bort Sedeln och nu köper för contant den Wälsignade Tryckfriheten — Jag lefwer icke.

Hörsamma tjenare

N. N.

Swar på föregående Bref.

Om Gunstiga Hern hwem han är, tillåter mig swara så blir det (sedan jag likwäl tackat för ihogkomsten, den upgifna planen och exemplen) ungefär i de här orden „hjärtans gerna, blott Herrar Boktryckare och Bokhandlare skulle vilja åtaga sig den mödan at inskicka til mig det

De

De vilja ha annonserat, då jag sjelf bör göra regektion, ty at köpa hwar nyss utkommen Bok, brochüre eller skrift för deras och Läsarens nytta, det skulle strida emot min egen nytta, och egennytta, hjärtans Herre! är den strömen, som drifwer det stora Beredschjulet deri Utgifwaren af **Wälsignade Tryckfriheten** är en liten kugge — Efter ni nu är en constant köpare och så hier at ni ej oppger ert namn då ny Sedel straxt erhålles utan minsta afgift, så har jag också den äran at med en besynnerlig ackning wara min okända Herres

Hdmjukaste tjenare.

Utgif.

A n n o n c e.

Nedan i Junii Månad erhöft jag ifrån en Anonym til införande et Fransyskt swar på den Fransyska Oden i N:o 105 af Daglige Allshanda som börjas mid Tairai je? continueras och slutas med ack! och ack! — jag averterade straxt i N:o 33, at så snart ordningen af de försut insända skrifter nånsin tillåter, skulle det införas — Nu sedan ordningen kommit, och jag inslämnade det til Herr Stolpe, blef jag icke litet surprenerad at så det igen med utiätande at han ej tryckte det — jag gick då til Herr Aslesfor Pfeiffer som äfwen har sitt eget Tryckeri och hwilken ej balangerat at ornera sina dageliga Tidningar med den sublimes Oden, jag gifade at Herr Aslesfor skulle wara ganska edifierad öfwer swaret som då komme på sitt rått ställe — men misräkning öfwer all misräkning! Herr Aslesfor agerade negativus utan at allegvera annat skäl än at han ej gör det — hwad återstår? jo! at längre fram anlita Lagens handräkning, öfwertrygad at war **Wälsignade Tryckfrihets Förordning** är helig lika så för Boktryckare som Auctorer — emedertid har detta warit en af mina käraste skyldigheter at i förhand avertera den Anonyma Författaren, hwars nit för war dyra Konung och wäret sälla Regeringsätt, hwars Patriotisme, hwars wälgörande hjerta tillsammans med gwicka och lyckliga eppressioner på en Fransyska som ej är Swenssk, röjas i hwar enda rad.

Stockholm, tryckt hos Carl Stolpe, 1781.

Dag = Bladet :

Wälsignade Tryck = Friheten.

N:o 60.

Stockholm den 26 November 1781.

Min Herr Utgifware!

Årom dagen föll det mig in at bese det ifrån Africa hitkomna för-
skräckliga djuret, jag hade förut sett den tigrerade Asnan, och jag
väntar nu med otålighet på Streusen, som efter inlupna berättelser
skal vara anländ til Göteborg — ja! kära Herre! i den tankan begaf
jag mig ifrån Skanstulls gatan der jag bor, klockan Pæcis 7 om mor-
gonen, för at klockan 9 kunna til fots vara framme wid Lejoninnans
palais på Djurgådn, det påstås at denna Monarchinnan ibland djuren
endast är visibele förmiddagen, och den öfriga dagen skal hon passera i sin
Sång-kammare — hwad hånder? jag sträfwar i lysningen öfwer Söder-
malms-torg och hittar der detta hopweclade papper som jag har den
åran innelyft sånda — jag kan icke neka at nyfikenheten narrade mig at
läsa det, hwad underlig sticfelse! gå til et Lejon och så blindwis träffa
en dialogve om björnar — jag får kanske lof at prævenera min Herre,
det jag til profession är Poët och djurkännare, at jag således som con-
noisseur kan tala både om wers och björnar, hwilka nu på en tid likwål
mera practiserat mig än jag dem — Sedan jag läst, återläst och ännu
en gång läst det, raisonerade jag med mig sjelf „l'uum cuique, ägaren bdr
„så igen et så angelägit document, det angår ju en summa af tjugutu-
„send plåtar som Tracenten Mars assignerat på Kewers innehafwarens
„Far — jag skyndade mig då hem för at dechiffra — jag jämsörde alla
stilar, alla maner i wers ifrån Boileaus l'art poerique ända til Herr Alles-
for Pfeiffers Dagligt Allahanda, men såfångt min Herre! aldeles omöj-
ligt, utan twiswel är det en ny stjärna på den Poëtiska himmelen — jag
wände då hela min attention på innehållet, huru lätt finner jag icke at
han är ung, at han är Adelsman, at han är Offcer, til och med at
han

han är Infanterist, ligger i Garnizon i Stockholm så wida han fræquererar Lagålsgåle — men på andra sidan hwem är icke Adelsman? (Swånn är långt sällsyntare) hwem är icke ung? hwem är icke Offcer? och hwem farigverar icke i fulla 14 dagar ja någon gång til 3 weckor au champ de Mars? det är åswen så naturligt at til allt detta fordras verhörda utgifter, och således blir intet owanligt at något hwar kan wara skyldig detta loppri, (at tala Krigs-Gudens språk) — Herre Utgifsware! tilstå då med mig at den snärjer sig som wil leta gatan i den wägen — det återstår då at sluta ifrån Auctors Far, som (då han så lätt som Mars tror kan betala sin Sons skuld) är åtminstone Capitalist af 40 eller 50 tusend plåtar, at han bor i Stockholm derom är ingen fråga, Poëmet råder det, at han ej kan wara Offcer säger sunda förnystet mig — sedan Subordination allena blifwit själen i detta ståndet, så hade Mars endast behöft låta expediera en Ordre och den gamla Militairen hade nog förstått lyda, så framt han annars hafte någon tjänst som anstätt en annan, — hwad är icke då all ting inwecklat och mörkt? här fås ingen uplysning, — jag frågar Er min Herre! i detta tidehwarf, i denna rika period hwem är icke Capitalist utom Ni jag och Offcerns quæstionis? (alla 3 Rimmare) hwem har wäl icke i Stockholm där Handelen så florerar 50 tusend plåtar? — Ni ser hells den sista ressource som är at insätta Skaldebrefwet i Wälsignade Tryckfriheten då den sanna ågaren nog anmäler sig — förblifwer zc.

Skalde-Bref til min Far.

Kring Stockholms södra bärg gick jag en mulen dag,
 At i min enslighet besinna ödets lag,
 Först spelte sinnet mitt på glada barndoms åren
 Där tusen nöjen gro som blomstren först om wåren,
 Sen sågs min ungdomstid liksom en oskuld's graf
 Där åren taga til, men nöjet roger af,
 Det war på denna grift, jag fant bekymret rotas,
 Och Manna åren snare af bistra stormar hotas,
 Sift blef min tanka förd på äldrens kurna höst,
 Där endast hopp om slut är Gubbens hela tröst.

Besiddt och lifsom yr af dessa tanke-griller,
 Jag tänkte för mig själv „wårt lif är då et giller,
 „Där under sken af ro, blott oro ligger dald
 „Och människans hela tid är lyckans nåd är såld.
 „Min barndom är förbi — bekymret ren mig möter,
 „Och ofta plågors ras min glada ålder höter,
 „Jag quäfwer sin behof, när et jag fyller opp
 „Men quäfwä tusendrals, dertill mig brister hopp;
 „Hvem bde ej wara klädd? mitt lif på söda manar,
 „Och et af dessa två mig wäg til Gilstun banar,
 „Min lilla hushållskonst på intet sätt förslår,
 „Den dubbla lön förtårs, Crediten kräftan får,
 „Jag ofta glömma wil, wår dårskaps twungna lekar
 „Men at dem öfwerge, mig Samsundsbandet nekar —
 „Gödd i det första stånd, i tjänst hos Årans Kung
 „Får jag ej gammal bli, då jag ännu är ung.
 „Den hopen jag mig sålde, den göra bde mitt nöje
 „En Eremit i hjälm för werlden är et löje,
 „Och wil til detta allt jag lägga modets knep,
 „Lycks Gilstun bli mitt mål och hjälpen bli et rep.
 „Du krigets grymma Gud! som hwälfwer Hjeltars öden,
 „Som sasan för dig har och följis af bleka döden;
 „Hwars Lager wätnas bäst med strömmar utaf blod
 „Och til hwars offertjänst man opfant frut och lod;
 „Du! som för dina barn plår wäg til Åran bana
 „Kan du mig öfwerge? — jag swurit har Din sana,
 „Födelåt en ung Soldat uti sitt öfwerdåd,
 „Som rätten fordrar för, än tigger om din nåd;
 „Om ej mitt öde är at dina Lagrar skåra
 „På Lagstjättes slätt at Hjelte-wägen låra,
 „Om jag i dunets samn för krig skal wara fri;
 „Så låt dock ej din Son et rof för björnar bli.
 — Jag teg — et måln steg op och blodrägn börjar falla
 Hwad bliprar i en blick! som hästigt om mig knalla!
 Et sken! et eldröde sken! på Himlens swariblä hwalf,
 Och bårget där jag stod, det höjde sig och skalf;

En brinnande Comet jag såg på fästet ljunga
 Nu Himlens jorder, haf — de röra sig och gunga,
 Jag darrar — krigets Gud för mina ögon står
 Och straxt min röda hjäl en Himmelsk styrefa får;
 Han talar — „hör min Son! hwem wil dit lugn förstöra;
 „— Jo! björnar Store Drott! de mig på Sottet föra,
 „— Kan du ej slippa dem? — „nej tag dem J: så sant,
 „Jag ingen styfwer har än mindre någon pant.
 „— Din Skuld är den så stor? — „Ering tjugu tusend plåtar,
 „— Et lappri i min tjänst! — „nej! den mig inter båtar,
 „Mitt hwita band, min ros, min wårja, uniform
 „Min handpif, kångband, Schwärp ej hindrar denna storm;
 „Du tarfwar då min hjelp? — „jag wågar den begära
 „— Wålan! min egen Son! jag skal dig wågen låra;
 „Där du har fått dit lif, du äfwen hjelpen får,
 „Naturens egen röst för dig i borgen går.
 „Gäck skynda dig min wån! och til ditt ursprung hafsta,
 „Löp til din hulda Far, dig i hans armar kasta,
 „Berätta honom allt, jag wet at det går wäl
 „Han ej förneka kan sin egen blod och hjäl!
 „Hwad glädje för en Far! då han af döden manas
 „I sina Fäders grift, at i sitt samwet anas,
 „Det han för sina Barn en framtid's wäl beredt
 „Än mer, då han dem sjelf på framgångstrappan ledt,
 „Gäck då med modigt hopp — jag wil dig bistånd gifwa,
 „At hwad du hört och sett i bunden styl beskriwa:
 „Fast i ditt Skaldebref ej Skalden kånk igen
 „Ditt upsat endast döms . . . farwål min låra wån —
 „I samma ögnablick, Han undan mig förswinner
 „Och jag innom mig sjelf en glattig aning finner —
 „Jaa genast hemåt går — „Se här min bästa Far
 „Mitt sällskaps prat med Mars, och hwad han gaf för swar.

A n n o n c e.

De få respectiue Prænumeranter som ej uttagit sina blad af Wälsignade Tryckfriheten, men hvars tanka likwåtorde wara at Completerera dem, anmodas at göra det inom 14 dagar hållt oplagan ej är större än 3000 Exemplar och börjar nu at gå ut.

Stockholm, tryckt hos Carl Stolpe, 1781.

Dag = Bladet:

Wälsignade Tryck-Friheten.

N:o 61.

Stockholm den 28 November 1781.

Inländt.

Abbé Raynal, för hända den andra Rousseau til wett och hjärta, har ehuru han länge lefwat och länge strifwit, ändå ej warit känd och utropad förän nu i sednare åren — et bewis, at stora Män sällan sselfwa skära de lagrar de så wäl förtjent, kanske hade detta geniet haft samma öde med så många andra som först efter sin död börjat lefwa, om icke en Fredrich och en Joseph, werldens största Regenter, läst hans arbeten, högakttat Auctoren och tilbjudit honom en fristad i sina Länder, — alla tidningar hafwa talt derom, men aldrig hwad som warit ordsaken til hans renommé och hwarföre dessa höga kännare (hwaras estersyn blifwe Europas ära!) skänkt honom wärdmälen af sin nåd och sit förtroende — jag har då för at på den sidan presentera Raynal för mina Landsmän gjordt små utdrag utur hans arbeten som han för längre tid författat — jag hoppas at dessa tankar eller stropher skola til en del characterisera denna de Kröntas Wän och det tryckta Människo-slågtets wälgbare.

Konsten, den stora konsten at regera är den endaste, som man har rätt at utöfwa utan at hafwa lärt den, — man södes dertil.

War rättwis, det är Furstars Sedolära.

Det är en fäkunnog fördom hos de Furstar som icke tro sig wara nog mächtige, lyckelige och store, utan då de äro entwäldige: de påminna sig icke hwad Sallustius sagt: at ingen magt på jorden är säker, utan den som har sin gräns — En Konung är icke stor i mån af sin magt,

magt, sina länders widd, sina segrar, utan i den mån han gjort sina undersåtare lycklige.

Man dyrkar friheten och känner henne icke — hurudan war friheten i Athen när man straffade Aristides och Socrates med banlysning och förgift? hurudan i Rom? et drageligt slafwerie, då man hade bröd och skådespel (Panem & circenses).

Lagar kunna med bestånd icke göras för tillkommande tidehwarf; än är människo-slågtet i sin barndom, förnuftets sol i sin uppgång.

En Tyran känner hwarken folkets misnöje eller sin egen fara — en slafwisk nation som är bragt til förtwiflan talar genom mord och upror — at råda en Tyran, det är at twätta sina händer uti egit blod.

Det är et Persiskt ordspråk som förtjenar at minnas: man måste få belöning om man wil at förtjänsten skal wäxa.

Om inga smickrare woro, så woro inga Tyranner, en enwäldes Herre är Gud i sit land, hans Ministrar äro hans Präster, och etiketten är hans dyrkan.

Det är märkeligit hwad Tacitus sagt "in corruptissima republica plurimæ leges."

Brottsliga's större antal wittnar om en tyrannisk och wärdslösad regering.

En sund politique älskar dagens ljus, sanning och kundskap, samt at hwarje Medborgare i Staten känner sin plikt och sin rättighet — det är hederligare at wara Styresman wid en Högskola än tucktomästare på et dårhus.

Hwad är en laglig Regering? — det är den makt och det Majestät folket lämnat åt en eller flere til befrämjande af allmänna wälfärden — är då et Parlament et Råd en regerande folkets Herre?

En Inkräftares eller Segerwinnares wapen-rätt är den samma som röfwarens — De lagar som med wåld stiftas, kunna med rätt-wisa brytas.

Kan et folkslag styras utan Konung? men kan en Konung styra utan undersåtare?

Konung Stanislai Leczinski Fader har sagt: "håldre frihet med" fora än slafwars lugn," eller på Latin "malo periculosam libertatem quam quietum servitium."

Swiften är den lyckligaste Regerings-Form? där undersåtarn icke kan misbruka sin frihet och regeringen sin magt.

(Wera en annan gång.)

Anecdoter.

Of Historien känner man at wisa Familier, wisa människor aldrig äro gynnade af lyckan, twårtom, at olyckan, hela deras lif igenom, äro en beständig följeslagare. — Man kan citera Stuartska huset ibland de högtförnåma, ibland människor wil jag anföra ifrån Frankrike (i Sverige fins ingen olycklig) en Præsident Rançonnet med hela sin Famille, såsom exempel derpå, han sjelf, född af godt folk och en Man af förtjänster, blef igenom en orätträdig Procels, twungen at förtjåna sig sit lifsupphålle som Factor på et Tryckeri; han hade aldrig förslag til rapper och tryck på 1:sta Nummern af et Dagblad, hans Dotter dog på Lagarettet, hans Son under Bödelns hand, hans Fru blef ihjälslagen af åskan och ändteligen han sjelf, på en Ministers befallning, håttad; slutade sit olyckeliga lif rent af swålt i ar-resten.

För några dagar sedan disputerades på et Caffehus om en händelse. — För at bewisa sin sats, citerade den ena Dalins Historia. — 10 R:dal., at det ej står i Dalins Historia, sade den andra. — Swad! och jag har läst det i går aftons på sängen. — 10 R:dal. at ni aldrig läst Dalins Historia. — Swarföre skulle jag inter läst den? jag har ju den i mitt Bibliotheque. — 10 R:dal., at ni aldrig haft och
aldrig

aldrig har Dalins Historia. — Han war då änteligen tvungen at antaga wadet; men under wägen, då de gå ut för at bewisa hwem som wunnit, afstods derifrån, och den, som citerade Dalins Historia, erkände at han aldrig läst den, aldrig haft den och, at han hädanefter äfwen så litet kunde få den, som et Bibliotheque.

Då Konung Johan den tredje i Portugal låg fram för Altaret i Kyrkan, at communicera, ropar en af hans undersåtare hel högt, som war tilstådes: "Communion skal opskjutas tils Konungen hört mig å nyo, och gjort mig rättwisa." — Denna stora Fursten steg straxt opp, gick i sit Råd, gaf et rättwist utslag, och bickade sedan. — Konungens nåd och samwets-granhet bör wäcka större förundran, än undersåtarns frimodighet.

På Operan i Boston war en gång stark trångsell på parterre. — Til och med figurer, som hade rättighet at sitta på Amphiteatern, stodo der, en af dem, til sin stora smärta, blef kländ, af en robuste och tjock Borgersman, at han just i wredesmod skrek hel högt: när man är så olyckligt wårt, som Ni, min Herre! så bör man wara härifrån. "Nådige Herre, swarade Borgaren, alla människor kunna ju intet wara platta."

Då en Herre i China, som war döf, blef utnämnd til Mandarin, som på Swenska kan swara emot Landshöfdinge, sade han: "aldrig har Kejsaren kunnat göra bättre wal, ty mina underdåniga berättelser blifwa altid lika, at jag aldrig hört hwarken sukar, misnöje eller klagan af det tryckta och fattiga folket."

En som trodde sig äga djupa insigter i litteraturen, lastade wid et tilfälle alla nyss utkomne böcker; ingen ny Auctor skrek honom i lag, den ena hade det felet, en annan et annat, hwarföre tar ni intet de äldre Auctorerna för er domstol? frågade en af sällskapet, som ledsnade wid hans critiquer — Det är derföre at han ej känner namnen på dem, swarade den tredje som satt i en wrå.

Announce.

Uti Huset N:o 33 i hörnet wid Smedjegats brunn finnes gipe til salu för en daler k:mt lappan.

Stockholm, tryckt hos Carl Stolpe, 1781.

Dag = Bladet:
Wälsignade Tryck = Friheten.

N:o 62.

Stockholm den 30 November 1781.

Landt = Wisa. *)

J en lund wid en bäck
Uti skygd af en häck,
Där satt en arwinna from och täck
Med en sticksöm i hand
Kasta ögat ibland
På flickan som lekte wid strand.
Tankfull, men in i själen nögd
Kände hon ömma hjärtats frögd,
Äf så sält tidsfördrif = = =
Himmel ack! sad hon, gif
Skygd för så menlöst lif.

* * *

Under skuggan i bet,
På en gräswall så fet
Hon hörde späda lambet let.
Cucu skälde i topp;
Siskan plocka en knopp;
Ält andas lif och hopp.
Myran, som långa barret drog,
Märkte hon äga likhet nog,
Med sin ärliga Man,
Elså trålar och han,
Sad hon, och hjertat brän.

* * *

*) Inländ.

Mär

När hon satt nu så här,
 Fager, ömsint och kär,
 Långt bort såg Mannen komma där
 Svettig, solbränd och trött,
 Inom lifstycket blött
 Men glad at ömt bli mött;
 Sprang hon, tog flickan på sin arm,
 Som kärligt smekte hennes barm.
 Smög ur buskarna fram,
 Lopp sin Gubbe i famn,
 Som til sin sällhets-hamn.

* * *

Nu til aftonen led,
 Dagens stjärna gick ned,
 Och nattens flugga sakta Fred.
 Under skämsamma ord,
 På det snöhvita bord,
 Blef snart en måltid gjord.
 Filebunta, litet bröd och fisk
 Såg man uppå deras snygga disk;
 Andtlig låstes en bön,
 Hvilan lustig och skön
 Blef sätta Makars lön.

Strödda Tankar. *)

Då Sverige snart fournerar så många ruiner som Rom, är det un-
 derligt at frammande Artister äro så sällsynta här.

Det är också med ären ändra smaken, hvar och en ålder bär
 likna årstiden: man bär altid vara sin egen och aldrig strida emot na-
 turen, sådana böjelser förtära i förtid vår lefnad.

Ofunnogheten har aldrig gjort ondt, det är endast vilfarelsen
 som är olycklig, man mistar sig aldrig, då man vet ingen ting, men
 man mistar sig då, när man tror sig weta för mycket.

*) Jafända.